

řízení vyrovnávací čili nic. Mohlo by tedy nanejvýš jíti o třetí směnku ze dne 10. května 1917 spadající do dvouleté doby § 28 č. 3 konk. ř. Nehledíc k tomu, zda lze tu vůbec mluvit o právním jednání, jímž věřitelé úpadcovi byli zkráceni, nemá dle zákona odpor místa, když druhé straně v čase předsevzetí právního jednání nebyl znám aniž znám býti musil zkracovací úmysl úpadcov. Vědomost případného zkracovacího úmyslu úpadcova na straně žalobcově však v daném případě jest vyloučena zjištěnou skutečností, že byly sporné směnky vyhotoveny a odevzdány hned při poskytnutí a vyplacení zápujček skutečně se stavších.

Čís. 1103.

Evidenční lístek dle § 7 zákona ze dne 21. prosince 1912, čís. 235 ř. zák. není nálezem o vyvlastnění koně. Omezení, jím způsobené, zakládá pro nabyvatele koně nárok ze správy. Lhůta k uplatňování nároku toho počíná dnem, kdy nabyvatel zvěděl o nároku státu.

(Rozh. ze dne 21. června 1921, Rv I 241/21.)

Žalobce (Václav A.) koupil a převzal od žalovaného (Rudolfa Š-a) dne 11. května 1919 za 14.000 K koně a prodal jej dne 12. května 1919 firmě Václav R. za 15.000 K. Kuň byl již před tím odveden, což však nebylo oznámeno Rudolfem Š-em Václavu A-ovi a závada ta samozřejmě nebyla pak sdělena ani Václavu R-ovi. Nedlouho po té vyšlo na jevo, že kuň má evidenční lístek, načež byl Václavu R-ovi erárem odebrán za 11.000 K. Václav R. vysoudil na žalobci rozdíl kupní ceny a náhrady 4.000 K. Žalobce opovőděl rozepři žalovanému, jenž se však řízení ne-súčastnil. Václav R. oznámil žalobci závadu dopisem ze dne 18. června 1919, žaloba v původním sporu byla žalobci doručena dne 1. července 1919, původní spor rozhodnut byl v neprospěch žalobcův dne 16. února 1920. Žalobce domáhal se náhrady toho, co byl v původním sporu pro-soudil včetně útrat sporu na žalovaném žalobou zadanou na soudě dne 16. dubna 1920. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e žalobu zamítl. D u - v o d y: Jde tu o žalobu ze správy a bylo ji zamítnouti proto, že nastala její prekluse, neboť dle § 933 obč. zák. nárok zaniká, když do 6 měsíců nebyl soudně vymáhán; že tím se rozumí toliko podání žaloby a že nestačí pouhé opovězení rozepře, vysvítá ze statě »soudně vymáhati, jinak žaloba zaniká«, a sepření se má jedině účel a obsah vytčený v § 931 obč. zák., totiž, že předchůdce může mu namítati všechny obrany, příslušející mu proti třetímu. Prekluse nároku v případě evikce počíná dnem, kdy nabyvatel zvěděl o osobě třetí, která činí na věc nárok, tedy stačí pouhá vědomost o nároku a osobě, neboť zákon nežádá, aby nabyvateli byl nárok třetí osoby také již prokázán, jest však jeho povinností, aby se o tvrzeném nároku přesvědčil informováním se a podobně, a nemůže ukládati před-chudci povinnost, aby nárok třetí osoby nabyvateli prokazoval. Je proká-záno, že žalobce obdržel dne 7. července 1919 žalobu, kterou na něho podala firma Václav R. na náhradu škody 4000 K, poněvadž kuň jeho evidenční byl vojenskou správou požádán a koupen. Tedy žalobce nej-později v den doručení žaloby (1. července 1919) věděl o nároku osoby třetí (avšak dle dopisu ze dne 18. června 1919 mu již (tímto) dopisem

okolnost oznámena byla). Podal-li tedy žalobce žalobu na předchůdce teprve dne 16. dubna 1920, je nepochybné, že nárok jeho zanikl uplynutím 6měsíční lhůty. Poněvadž se jedná o žalobu ze správy, nelze tvrditi, že je to žaloba o náhradu škody dle § 1293 násl. obč. zák. a že by tedy nárok zanikl pouze 3letým promlčením, a na věci nemění ničeho, že touto žalobou uplatňuje žalobce ještě další nároky, totiž útraty sporu a rozsudečné, neboť tyto další nároky mají též právní důvod závazku jako nárok hlavní.

O d v o l a c í soud rozsudek potvrdil. **D ů v o d y:** Soud první stolice posoudil věc po stránce právní v podstatě správně a lze tudíž odkázati především na důvody napadeného rozsudku. K jednotlivým vývodům odvolatelovým, pokud se týkají domněle nesprávného posouzení právního, budiž uvedeno: Je správné, že v tomto případě jde o vyvlastnění ve smyslu § 365 obč. zák. a § 1 zákona ze dne 21. prosince 1912, čís. 235 ř. zák., že od odevzdání lístku evidenčního jest držitel koně podroben všem povinnostem, které jsou uloženy tímto zákonem držitelům koní, evidenčními lístky podčlených (§ 7 cit. zák.), a že, přejde-li kuň do držby jiného, přejdou všechny závazky tímto zákonem založené na nového držitele (§ 9 cit. zák.). Rovněž je správné, že Josef Z. po přijetí evidenčního lístku nemohl na svého nástupce přenést více práv než sám měl, což platí stejnou měrou o dalších zcizitelích téhož koně. Naproti tomu není správné, že kuň po odevzdání evidenčního lístku nebyl více vlastnictvím Josefa Z-a, neboť pro tento názor není v zákoně opory. V § 7 odstavec čtvrtý cit. zák. je výslovně stanoveno, že se odevzdáním evidenčního lístku neomezuje disposiční právo ohledně koní s evidenčními lístky až do času, kdy budou koně svoláni. Přijetím evidenčního lístku, který se rovná vyvlastňovacímu nálezu, nastává vlastníkovu pouze reální povinnost postoupiti koně za cenu, v evidenčním lístku stanovenou, do vlastnictví státu, kdežto vlastnictví samo přechází na stát dle všeobecných zásad odevzdáním koně vojenské správě (§ 10 cit. zák.). Není tedy správné mínění odvolatelo, že na další nabyvatele přešlo pouze právo užívací po případě držba a nárok na odškodnění, neboť přešlo na ně za předpokladu, že Josef Z. vlastníkem koně byl, vlastnictví s reální povinností dříve již naznačenou a se všemi ostatními závazky, jež zákon s odevzdáním evidenčního lístku spojuje. Tím padají všechny právní závěry, které odvolatel se svého nesprávného hlediska činí. Okolnost, zda lze sporným stranám přičítati, že se při ujednání smluv, při kterých vystupují jako smluvní strany, dopustily nějaké neopatrnosti nebo nedbalosti, nemá právního významu. Ručíť strana prodávající za nedostatek smlouvených neb obvykle předpokládaných vlastností předmětu kupní smlouvy bez ohledu na to, má-li nějakou vinu čili nic. Straně kupující mohla by neopatrnost v příčině uplatňovaných vad býti na újmu pouze tehdy, kdyby šlo o vady nápadné nebo z veřejných knih zjevné, avšak o vady takové v tomto sporu nejde. Hájí-li odvolatel názor, že tu nelze užití zákonných ustanovení o správě, podkopává tím sám jeden z právních základů, o který svou žalobu opírá a podniká tím marnou námahu. Nejde v tomto sporu o jiný nárok než o nárok ze správy pro právní vady koně, žalovaným žalobci prodaného, záležející v tom, že kuň v době, kdy byl jeho vlastníkem Josef Z., byl podčlen evidenčním lístkem, což mělo v zápětí, že další držba jeho byla spojena s povinností postoupiti koně státu na jeho požádání za cenu 11.000 Kč a se všemi závazky, které zákon o odvodech koní s odevzdáním

evidenčního lístku spojuje. Za tyto právní vady ručil Václav A. (žalobce) svému nástupci firmě Václav R. a stejně ručil onomu jeho právní předchůdce Rudolf Š. (žalovaný) dle § 922 a násl. obč. zák. Ručení tohoto v nynějším sporu vzal ovalo by se nejen ra náhradu rozdílu mezi cenou kupní a mezi penízem, který vojenská správa jako cenu přejímací za koně zaplatila, nýbrž i na veškeru další škodu, která snad následkem usku- tečnění požadovacího práva se strany vojenské správy žalobci vznikla. Tento vedlejší nárok na náhradu škody je totiž pouhým příslušenstvím hlavního nároku ze správy a sdílí tudíž právní osudy tohoto (§ 932 od- stavec první poslední věta a § 912 obč. zák.). Je tedy odvolatel na omylu, domnívá-li se, že se na tento případ vztahují ustanovení §§ 918—921, 1295, 1431, 1435, 1447 a 1042 obč. zák. Názoru, že není případem evikce, byla-li věc držiteli vyvlastněním odňata, lze beze všeho přisvědčiti, neboť při vyvlastnění nejde o vysouzení věci bez náhrady, tím však není vy- loučeno zákonné ručení prodávajícího za právní vady, záležející v tom, že vlastnictví jeho bylo v době odevzdání věci omezeno reální povinností a závazky shora naznačenými, čímž kuň ztratil na ceně. Lhuta k uplatňo- vání žalobcova nároku ze správy počala běžeti tím okamžikem, kdy se žalobce dověděl, že byl kuň podčlen evidenčním lístkem, poněvadž tímto úkonem byl chledně koně učiněn nárok požadovací státem jako osobou třetí (§ 933 odstavec první poslední věta obč. zák.). O tom nabyt žalobce vědomosti po prvé dle dopisu ze dne 18. června 1919 již v červnu 1919 a po druhé ze žaloby, která mu byla doručena dne 1. července 1919, a ježto podal sám žalobu na svého předchůdce teprve dne 16. dubna 1920, učinil tak v době, kdy jeho nároky ze správy uplynutím propadné lhůty § 933 obč. zák. již byly zanikly. Tvrdí-li odvolatel, že se o nárocích státu dověděl teprve z doručeného rozsudku, činí tak v rozporu s obsahem do- pisu ze dne 18. června 1919 a zmínčné žaloby, a, snaží-li se dovoditi, že k nabytí vědomosti o nároku osobou třetí na věc činěném nestačí pouze zpráva o tom, nýbrž že je k tomu třeba ještě důkazu neb aspoň osvědčení nároku, nemá pro to v zákoně opory. Nerozhodno je, že odvolatel v pu- vodním sporu jako žalovaný bytí a totožnost evidenčního lístku až do posledního okamžiku popíral. Podle výsledku onoho sporu činil tak na své nebezpečí a ke své škodě.

N e j v v š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Názor dovolatelův, že evidenční lístek dle § 7 zákona ze dne 21. pro- since 1912 č. 235 ř. zák. jest nálezem vyvlastňovacím, a že od jeho vydání byl sporný kuň vyloučen z právního obchodu, jest mylný a proto du- sledky z toho názoru odvozené neobstojí. Tím, že sporný kuň byl podčlen evidenčním lístkem, nebyl ještě vyvlastněn a nestal se vlastnictvím státu. Stát vyhradil si pouze právo v § 1 téhož zákona stanovené, převzítí koně při svolání koní (§ 10) do vlastnictví za přiměřenou náhradu. Kuň zůstal nadále soukromým vlastnictvím dočasných držitele (§ 7 odstavec čtvrtý). To patrně nejlépe z toho, že pojde-li kuň s evidenčním lístkem, nebo sta- ne-li se nezpůsobilým k válečné službě, jde to na vrub držitele, nikoli státu (§ 9 odstavec pátý). Ovšem ale jest vlastnictví takového koně omezeno závazky, dotčeným zákonem zaleženými, zejména závazkem, přenechati

ho státu k vyzvání politického okresního úřadu do vlastnictví za cenu předem ustanovenou. Dovolatel sám pak uvádí, že v daném případě strany při prodeji a koupi samozřejmě předpokládaly, že jde o koně volného a neobstaveného. Jestliže přes to byl prodán kuň, na němž lpěly závazky, ze zmíněného zákona plynoucí, byla úplatně přenechána věc stížená právní vadou a jsou tu veškeré podmínky správy dle §§ 922, 923 obč. zák. A když stát použil vyhrazeného práva a odňal koně poslednímu držiteli za stanovencu náhradu, rovná se to alespoň svými účinky evikci. V takovém případě však počíná se šestiměsíční propadná lhůta § 933 obč. zák. k uplatnění nároku ze správy dle jasného a jakékoliv pochybnost vylučujícího doslovu § 933 (§ 125 třetí díle nové) dnem, kdy nabyvatel zvěděl o vzneseném nároku, nikoliv dnem, kdy právo na věc bylo prokázáno. Zeela správně proto také tehdejší zástupce žalobců v dopise ze dne 18. června 1919 připomenul žalovanému, že kdyby byla podána žaloba na Václava A., musil by samozřejmě také postižní nárok proti Rudolfovi Š. ihned žalobou proti němu býti vymáhán, což bylo ovšem opomínuto. O nároku, vzneseném státem, zvěděl však žalobce, jak správně vložil soud odvolací, ne-li z dopisu zástupce firmy Václav R. ze dne 18. června 1919, tož zajisté ze žaloby této firmou naň podané a jemu dne 1. července 1919 doručené. Poněvadž pak nárok ze správy proti svému předchudci uplatnil teprve žalobou ze dne 16. dubna 1920, tedy po uplynutí zákonné propadné lhůty, zanikl jeho nárok ze správy proti Rudolfovi Š., a musí si následky toho přičítati sám. Jinak lze odkázati dovolatele na rozhodovací důvody rozsudku soudu odvolacího, které v podstatě hovoří stavu věci a zákonu a nejsou vyvráceny vývody dovolacího spisu.

Čís. 1104.

Nařízení vlády republiky Československé ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n.

Přerušiti dlužno též spory, v nichž spornou stranou jest bývalý c. k. erár.

(Rozh. ze dne 21. června 1921, Rv I 483/21.)

Nejvyšší soud přerušil spor, jímž domáhala se tuzemská firma na bývalém c. k. železničním eráru náhrady škody.

Důvody:

V této věci jde o nárok, vzniknuvší před 26. únorem 1919, totiž 28. prosince 1917 mezi zde sídlící žalující stranou a tehdejším c. k. erárem. Žaloba byla podána 18. října 1918 proti c. k. eráru a v ní pokračováno oběma stranami i po vydání zákona ze dne 23. července 1919, čís. 440 sb. z. a n., když zástupce žalovaného eráru s tím svůj souhlas projevil. Nárok se tedy uplatňuje proti bývalému eráru, to jest proti tomu, co tvořilo oblast tehdejší říše, ne tedy jen proti části, která nyní se nazývá Rakouskem, a jest republikou Rakouskou, nýbrž i proti části, která sluje teď republikou Československou. Jsou tedy vlastně spolužalovány republiky obě, jež teprve co se podílu týče vzájemně své poměry upravití mají. Jde tu o závazek peněžitý, uplatňovaný a vzniklý také mezi Rakouskou republikou